

KIRKKOLAIN MUUTOSPAKETTI 1.1.2004

Tasavallan presidentti antoi 24.10.2003 eduskunnalle hallituksen esityksen (HE 121/2003 vp) laiksi kirkkolain muuttamisesta.

Esitykseen sisältyy

1. Hiippakuntahallinnon kehittäminen
2. Kirkollisen lainkäyttöjärjestelmän uudistaminen
3. Uuden hallintolain ja sähköisestä viranomaisasioinnista annetun lain omaksuminen kirkkolakiin
4. Tasa-arvokiintiöt kirkollisissa toimielimissä
5. Uuden hautaustoimilain aiheuttamat muutokset kirkkolakiin
6. Viimeisen eläkelaitoksen periaatteen käyttöönoton edellyttämät muutokset kirkkolakiin

Kirkkolakia muutetaan hiippakuntahallinnon kehittämiseksi ja hiippakunnan taloudellisen ja toiminnallisen aseman vahvistamiseksi. Hiippakunnan toimintaa ja taloutta johtamaan perustetaan hiippakuntavaltuusto. Tuomiokapitulin lainkäyttöasiat, jotka ovat pääasiassa seurakunnan viranomaisten päätöksistä tehtyjä valituksia ja hallinto-riita-asioita, siirretään alueelliseen hallinto-oikeuteen lukuun ottamatta alistusvalituksia. Kirkollishallinnon oikeussuojajärjestelmä saatetaan näin vastaamaan hallintolainkäyttölain mukaista yleistä riippumattomien tuomioistuimien kaksiportaista valitus-tietä. Oikaisumenettelyä laajennetaan ja kirkollishallinnon valituskieltoja vähennetään. Kirkollishallinnon yleisiksi hallinnollisiksi menettelysäännöksiksi säädetään uusi hallintolaki. Kirkollishallintoon omaksutaan myös naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain hallinnolliset periaatteet, jotka koskevat naisten ja miesten kiintiöitä kirkollisissa toimielimissä. Lakiin sisältyvät uuden hautaustoimilain aiheuttamat muutokset kirkkolain hautaustointia koskeviin säännöksiin. Kirkkolakiin tehdään lisäksi niin sanotun viimeisen eläkelaitoksen periaatteen käyttöönoton edellyttämät muutokset.

Hallituksen esitys kokonaisuudessaan sekä siihen liittyvät kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen muutokset ovat tämän yleiskirjeen liitteenä. Hallituksen esitys on luettavissa myös Internetissä osoitteessa www.finlex.fi/esitykset.

Muutokset on tarkoitettu voimaan 1.1.2004.

KIRKKOHALLITUS

Risto Junttila

Matti Halttunen

LIITTEET Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta (HE 121/2003 vp) (liite 1)

Kirkolliskokouksen päätökset kirkkojärjestyksen muuttamisesta (liitteet 2, 3 ja 4)

Kirkolliskokouksen päätös kirkon vaalijärjestyksen muuttamisesta (liite 5)

Kirkolliskokouksen päätös

kirkkojärjestyksen muuttamisesta

Annettu Turussa 9 päivänä marraskuuta 2002

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä marraskuuta 1991 hyväksytyn kirkkojärjestyksen (1055/1993) 18 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti, 19 luvun 2 §:n 2 momentti, 4 a, 5 a ja 12–22 § sekä 12 §:n edellä oleva väliotsikko ja 21 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 23 luvun 1 ja 3 §,

sellaisina kuin niistä ovat 19 luvun 4 a § kirkolliskokouksen päätöksessä 678/1997, 5 a § päätöksessä 1248/1996, 12 § osaksi päätöksissä 864/1995 ja 1165/1999, 13 § osaksi mainitussa päätöksessä 864/1995, 15 ja 21 § osaksi mainitussa päätöksessä 678/1997 ja 18 § osaksi mainitussa päätöksessä 1165/1999 sekä 23 luvun 1 § osaksi päätöksessä 1234/1999,

muutetaan 5 luvun 5 §:n 2 kohta, 6 luvun 56 §:n edellä oleva väliotsikko ja 56 §, V osan otsikko, 18 luvun 1 §:n 2 momentti ja 1 a §:n 2 momentti, 19 luvun 1 ja 3–6 § ja 8 §:n 1 momentti sekä 22 luvun 1 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 56 § osaksi päätöksessä 1307/1997, 18 luvun 1 a § mainitussa päätöksessä 678/1997 ja 19 luvun 5 § osaksi mainitussa päätöksessä 1248/1996, sekä

lisätään 18 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

5 luku

Pappisvirka

5 §

Papiksi voidaan vihkiä henkilö, joka

2) toimii viranhaltijana kirkkohallituksessa tai tuomiokapitulissa;

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät

C. Muut virat

56 §

Kirkkolain 6 luvun 15 §:ssä tarkoitettujen virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja viranhaltijoiden tehtävistä määrätään kirkkohallituksen virkojen osalta kirkko-

hallituksen ja tuomiokapitulin virkojen osalta tuomiokapitulin antamissa jotosäännöissä.

V OSA

HIIPPAKUNNAN HALLINTO

18 luku

Piispa

1 §

Piispan tehtävänä on

1) vaalia kirkon ykseyttä ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa;

2) valvoa, että kirkon tehtävään kuuluvia toimia hoidetaan seurakunnissa uskollisesti kirkon tunnustuksen, kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen sekä niihin perustuvien määräysten ja ohjeiden mukaan;

3) tukea ja ohjata hiippakuntansa pappeja heidän työssään sekä valvoa, että he hoitavat pappis- ja papinvirkansa velvollisuudet;

4) edistää hyvää työyhteysttä seurakunnissa ja valvoa, että papit ja seurakuntien muut viranhaltijat ja työntekijät ovat oppinsa puolesta nuhteettomia ja käyttäytyvät elämässään kristillisesti;

5) edistää seurakuntien yhteistyötä ja talouden ja hallinnon tarkoituksenmukaista hoitamista sekä valvoa, että näissä toimissa noudatetaan voimassa olevia säädöksiä;

6) suorittaa hiippakunnassa vihkitoimitukset ja virkaan asettamiset tai määrätä muun papin suorittamaan tällaiset toimitukset, jollei 5 luvun 1 §:n 2 momentista muuta johdu; sekä

7) suorittaa muut tehtävät ja päättää ne asiat, jotka kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaan hänelle kuuluvat.

1 a §

Kirkkohallituksen palveluksessa olevat papit, jotka kuuluvat arkkihiippakuntaan, ovat arkkipiispan alaisia.

9 §

Piispa, arkkihiippakunnassa arkkipiispa, kutsuu hiippakuntansa papit ja lehtorit vähintään joka kuudes vuosi synodaalokokoukseen, jonka tehtävänä on käsitellä teologisia kysymyksiä sekä seurakuntien hoitoa ja muuta kirkon toimintaa ja hallintoa koskevia asioita.

Piispa, arkkihiippakunnassa arkkipiispa tai piispa, kutsuu tarvittaessa koolle seurakuntien luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja työntekijöitä sekä yhdistysten, säätiöiden ja laitosten edustajia hiippakuntapäivään, jossa käsitellään kirkon ja hiippakunnan kannalta ajankohtaisia asioita.

Jos asia koskee sekä arkkipiispan että piispan vastuualueita, puheenjohtajana toimii piispa. Myös tuomiokapitulin esitykset ja lausunnot kirkolliskokoukselle, piispainkokoukselle, hiippakuntavaltuustolle tai kirkkohallitukselle käsitellään piispan puheenjohtajalla.

5 §

Asiat ratkaistaan tuomiokapitulin viranhaltijan esittelystä siten kuin tuomiokapitulin työjärjestyksessä määrätään. Kirkkolain 19 luvun 5 §:ssä tarkoitettuja asioita sekä vähäisiä hallintoasioita voidaan ratkaista ilman esittelyä.

Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajalla on tuomiokapitulin istunnossa läsnäolo- ja puheoikeus, mutta ei oikeutta ottaa osaa päätöksen tekemiseen.

6 §

Tuomiokapitulin viranhaltijan kirkkolain 19 luvun 5 §:n mukaan ratkaistavaksi ei voida antaa asioita, jotka koskevat

- 1) pappisvirkaan hyväksymistä;
- 2) virkaan nimittämistä, virkamääräyksen antamista yli kuuden kuukauden ajaksi tai virkamääräyksen lakkauttamista taikka muuta viran tai työsopimussuhteen täyttöön tai päättämiseen liittyvää asiaa;
- 3) tuomiokapitulille alistettua asiaa;
- 4) talousarvioesityksen laadintaa ja tilinpäätöstä;
- 5) oikaisuvaatimusta; sekä
- 6) asiaa, joka on käsiteltävä täysilukuisessa tuomiokapitulissa.

Tuomiokapitulin puheenjohtaja tai jäsen voi työjärjestyksessä määrätyn ajan kuluessa siirtää viranhaltijan päättämän asian tuomiokapitulin ratkaistavaksi.

Viranhaltijan päätökset, jotka voidaan siirtää tuomiokapitulin ratkaistavaksi, päivätään ja annetaan ensimmäisenä arkipäivänä, jona päätöstä ei voida siirtää tuomiokapitulin ratkaistavaksi.

B. Lääninrovasti

8 §

Lääninrovastin tehtävänä on rovastikunnassa

- 1) edistää kirkon tehtävän toteutumista;
 - 2) valvoa, että tähän tehtävään kuuluvia toimia hoidetaan seurakunnissa uskollisesti sekä kirkon tunnustuksen, kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen sekä niihin perustuvien määräysten ja ohjeiden mukaan;
 - 3) asettaa rovastikunnallisia yhteistyöelimiä ja muutoinkin edistää seurakuntien yhteistyötä sekä johtaa rovastikunnallista toimintaa; sekä
 - 4) huolehtia niistä muista tehtävistä, jotka lääninrovastille on säädetty tai määrätty taikka jotka piispa tai tuomiokapituli on hänelle antanut.
-

22 luku

Kirkkohallitus ja kirkon keskusrahasto

1 §

Kustakin hiippakunnasta valitaan yksi maallikkojäsen hiippakuntavaltuuston tekemän ehdollepanon perusteella. Maallikkojäsenen vaalia varten hiippakuntavaltuusto asettaa ehdolle kolme maallikkoa.

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Turussa 9 päivänä marraskuuta 2002

Kirkolliskokouksen puolesta

Jukka Paarma
arkkipiispa

Kari Ventä
kirkolliskokouksen sihteeri

19 luku

Hiippakunnan muu hallinto

A. Tuomiokapituli

1 §

Kirkon tehtävän edistämiseksi hiippakunnassa tuomiokapitulिन tulee, jollei kirkkolaissa tai kirkkojärjestyksessä toisin säädetä

- 1) hoitaa hiippakunnallista toimintaa, hallintoa ja taloutta;
- 2) tukea ja valvoo seurakuntien toimintaa ja hallintoa;
- 3) hoitaa papiston henkilöstöasioita ja valvoo heidän ja seurakunnan muiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtävien hoitoa ja elämää;
- 4) hoitaa yhteyksiä koko kirkon yhteiseen toimintaan ja hallintoon, toisiin hiippakuntiin, kristillisiin järjestöihin ja muihin yhteiskunnan tahoihin;
- 5) valmistella asioita hiippakuntavaltuustolle;
- 6) huolehtia hiippakuntavaltuuston päätösten täytäntöönpanosta;
- 7) hoitaa hallussaan olevat lahjavarat ja säätiöluontoiset rahastot noudattaen, mitä kirkkolain 15 luvun 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään;
- 8) ottaa ja irtisanoa tuomiokapitulिन viranhaltijat ja työntekijät;
- 9) hoitaa ne hiippakunnalliset tehtävät, jotka eivät kuulu muulle hiippakunnan viranomaiselle; sekä
- 10) suorittaa muut kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä ja kirkon vaalijärjestyksessä sille annetut tehtävät.

Tuomiokapituli vahvistaa itselleen työjärjestyksen.

3 §

Sama henkilö voidaan valita pappisasessoriksi tai maallikkojäseneksi enintään kahdeksi toimikaudeksi.

Jos maallikkojäsen on muuttanut hiippakunnasta, menettänyt vaalikelpoisuutensa tai kuollut, toimitetaan uuden jäsenen valitsemiseksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi vaali.

Jos pappisasessori on muuttanut hiippakunnasta, menettänyt vaalikelpoisuutensa tai kuollut, toimitetaan uuden jäsenen valitsemiseksi seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi uusi vaali.

4 §

Piispa johtaa ja valvoo tuomiokapitulिन toimintaa ja on tuomiokapitulिन viranhaltijoiden esimies.

Arkkhiippakunnassa piispa johtaa ja valvoo tuomiokapitulिन toimintaa ja on tuomiokapitulिन viranhaltijoiden esimies.

Arkkhiippakunnassa piispa toimii ensisijaisesti tuomiokapitulिन puheenjohtajana. Arkkipiispa toimii puheenjohtajana tuomiokapitulिन käsitellessä asioita, jotka yksinomaan koskevat hänen vastualueellaan olevia seurakuntia ja näiden palveluksessa olevia pappeja ja muita viranhaltijoita tai joiden käsitteleminen arkipiispan puheenjohtajalla muuten perustuu 18 luvun 1 a §:n mukaiseen työnjakoon.

Kirkolliskokouksen päätös
kirkkojärjestyksen muuttamisesta

Annettu Turussa 9 päivänä toukokuuta 2003

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä päätöksellä kumotaan 8 päivänä marraskuuta 1991 annetun kirkkojärjestyksen (1055/1993) 7 luvun 8 §.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Turussa 9 päivänä toukokuuta 2003

Kirkolliskokouksen puolesta

Jukka Paarma
Arkkipiispa

Kari Ventä
Kirkolliskokouksen sihteeri

Kirkolliskokouksen päätös

kirkkojärjestyksen muuttamisesta

Annettu Turussa 9 päivänä toukokuuta 2003

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä marraskuuta 1991 annetun kirkkojärjestyksen (1055/1993) 17 luvun 4 §, 5 §:n 1 momentti sekä 7 - 11 §, sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi päätöksessä 864/1995, ja
muutetaan 17 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 § seuraavasti:

17 luku

Hautaustoimi

3 §

Hautausmaa ja siunauskappeli on vihittävä ennen kuin niitä ryhdytään käyttämään. Hautausmaailaissa (457/2003) tarkoitettua tunnuksentonta hauta-alueita ei kuitenkaan vihitä.

Seurakunnan on pidettävä hautausmaa sen arvoa vastaavasti hoidettuna. Hautausmaan ja 1 momentissa tarkoitettujen tunnuksentomien hauta-alueiden tulee olla aidattu tai muuten selvästi erottuvalla tavalla rajattu.

5 §

Hautausmaasta on laadittava hautakartta. Hautaan voi kuulua yksi tai useampi hautapaikka ja samassa hautapaikassa voi olla useita hautasijoja. Hautausmaa tai sen osa voi olla muistolehtona, johon vainajan tuhka sirotellaan tai kätketään hautasijaa merkitsemättä.

6 §

Hautausmaakaava on yleiskartta, joka osoittaa hautausmaan rajat, sen liikenteen järjestelyt, eri toimintojen sijoitukset sekä jakaa hauta-alueet sopiviin yksiköihin. Hautausmaakaava laaditaan siten, että hautausmaaksi varattu alue tulee maaston luonne, kauneusnäkökohdat ja seurakunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen käytetyksi tarkoituksenmukaisesti. Kaavaan sisältyy myös hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma, jätehuollon järjestäminen sekä käytävien, hauta-alueiden ja rakennusten sijainti.

Hautausmaan käyttösuunnitelma sisältää hautausmaakaavan sanallisen selityksen, joka selventää ne hautausmaakaavan yksityiskohdat, jotka eivät ilmene piirustuksista. Suunnitelmasta ilmenee lisäksi, onko hautausmaalla tai sen osalla käytössä syvähaudaus ja missä järjestyksessä haudoasastot otetaan käyttöön. Käyttösuunnitelmassa otetaan huomioon myös eri aikoina perustettujen hautausmaan osien ominaispiirteet sekä esitetään hautausmaan käytön erityiset rajoitukset.

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Turussa 9 päivänä toukokuuta 2003

Kirkolliskokouksen puolesta

Jukka Paarma
Arkkipiispa

Kari Ventä
Kirkolliskokouksen sihteeri

Kirkolliskokouksen päätös

kirjon vaalijärjestyksen muuttamisesta

Annettu Turussa 9 päivänä marraskuuta 2002

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä marraskuuta 1991 hyväksytyn kirkon vaalijärjestyksen (1056/1993) 2 luvun 19 §:n 1 momentti sekä 3 luvun alaluvun D väliotsikko ja 10–12 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 19 §:n 1 momentti kirkolliskokouksen päätöksessä 348/1998 ja 3 luvun 10 § päätöksessä 865/1995,
muutetaan 1 luvun 1 §, 2 luvun 19 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti ja 22 §, 3 luvun alalukujen B ja C väliotsikko ja 8–9 § sekä 4 luvun 7 §,
sellaisena kuin niistä on 3 luvun 9 § osaksi päätöksessä 297/2000, seuraavasti:

1 luku

Yleisiä määräyksiä

1 §

Tämän vaalijärjestyksen määräyksiä sovelletaan kirkkolain 8 luvussa tarkoitetuissa papinvaalissa ja seurakuntavaaleissa, 17 b luvussa tarkoitetuissa hiippakuntavaltuuston vaaleissa, 18 luvussa tarkoitetussa piispanvaalissa, 19 luvussa tarkoitetuissa tuomiokapitulin pappisasessorin ja maallikkojäsenen sekä lääninrovastin vaaleissa sekä 20 luvussa tarkoitetuissa kirkolliskokousedustajien vaaleissa.

2 luku

Papinvaali ja seurakuntavaalit

B. Vaaliluettelo

19 §

Vaaliluetteloä koskeva oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja jätettävä kirkkoherranvirastoon viimeistään vaaliluettelon nähtävilläoloajan päättymisen jälkeisenä toisena arkipäivänä. Oikaisuvaatimusta ei voida perustaa kirkkolain 8

luvun 3 §:n 1–3 momentissa säädettyjen määräpäivien jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin.

21 §

Vaalilautakunnan päätöksestä tehtävä valitus osoitetaan hallinto-oikeuteen ja valituskirjelmä jätetään kymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä kirkkoherranvirastoon.

22 §

Vaaliluetteloa on noudatettava, vaikka lopullista päätöstä vaaliluettelon oikaisemisesta tehtyyn valitukseen ei ole saatettu vaalilautakunnan tietoon ennen vaaleja. Henkilön, jolla vaalilautakunnalle esitetyn hallinto-oikeuden päätöksen mukaan on äänioikeus, on kuitenkin annettava äänestää.

3 luku

Piispanvaali ja muut hiippakunnalliset vaalit

B. Tuomiokapitulin maallikkojäsenen ja pappisasessorin sekä lääninrovastin vaalit

8 §

Tuomiokapitulin maallikkojäsenen vaali toimitetaan suljetuin lipuin enemmistövaalina. Vaalissa äänestetään samalla kertaa jäsentä ja tämän ensimmäistä ja toista varajäsentä.

Hiippakuntavaltuusto ilmoittaa vaalin tuloksen tuomiokapitulille.

C. Hiippakuntavaltuuston vaalit

9 §

Hiippakuntavaltuuston jäsenten vaaleissa noudatetaan vastaavasti, mitä 4 luvussa säädetään kirkolliskokousedustajien vaaleista.

Maallikkoedustajien vaalissa äänestysliput painetaan vihreälle ja pappisedustajien vaalissa keltaiselle paperille.

4 luku

Kirkolliskokousedustajien vaalit

7 §

Ahvenanmaan seurakunnista valittavan maallikkoedustajan vaalissa asetetaan ehdokkaat kirkkolain 20 luvun 1 §:n 4 momentissa ja 6 §:ssä mainitulla tavalla erikseen. Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjassa on nimettävä ehdokaslissassa yksi ehdokas edustajaksi sekä yksi ensimmäiseksi ja yksi toiseksi varamieheksi. Ehdokaslistojen yhdistelmässä numeroidaan vain ehdokaslistat.

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Turussa 9 päivänä marraskuuta 2002

Kirkolliskokouksen puolesta

Jukka Paarma
arkkipiispa

Kari Ventä
kirkolliskokouksen sihteeri